

Projecte de col·laboració entre la Unió de Consells Esportius de Catalunya i Itik Consultoria Esport & Lleure, SL

DOCUMENT BASE

Promogut per:

Elaborat per:

Continguts

1.	INTRODUCCIÓ.....	3
2.	MOMENT DE REFLEXIÓ	4
3.	ESTRUCTURA DE TREBALL.....	5
4.	PUNT DE PARTIDA	6
5.	L'ESPORT INTERNACIONAL	7

1. INTRODUCCIÓ

Davant els canvis que s'estan produint en la societat catalana en l'actualitat, l'activitat física i l'esport com un element clau en aquesta, mira de posicionar-se en el nou paradigma adaptant-se a aquest context de constant evolució i esdevenint un element essencial i de qualitat en la societat.

El model esportiu tradicional català ha estat enfocat des dels inicis a un esport de competició. A aquest model competitiu, però, no tothom hi té accés o no totes les persones es senten representades. Per tant, existeix un sector de la població que no té garantit el dret a la pràctica esportiva i no es dona resposta a les seves necessitats reals, sigui pel motiu que sigui.

Des de la Unió de Consells Esportius de Catalunya (UCEC), s'està treballant en un model esportiu únic que engloba l'esport per a tothom en paral·lel a l'esport tradicional de competició: 'l'esport popular'. Aquest nou model esportiu té per objectiu garantir l'accés a l'esport a tothom en un sistema esportiu que vetlli per una màxima participació d'esportistes de totes les edats i una continuïtat en la vida esportiva de les persones més enllà de la competició.

És en la creació d'aquest nou sistema esportiu de país d'esport per a tothom, on apareix la col·laboració entre la Unió de Consells Esportius de Catalunya i Itik Consultoria Esport & Lleure per tal de desenvolupar diferents projectes englobats en un treball estratègic amb visió de futur amb l'esport popular i la figura dels Consells Esportius com a elements centrals.

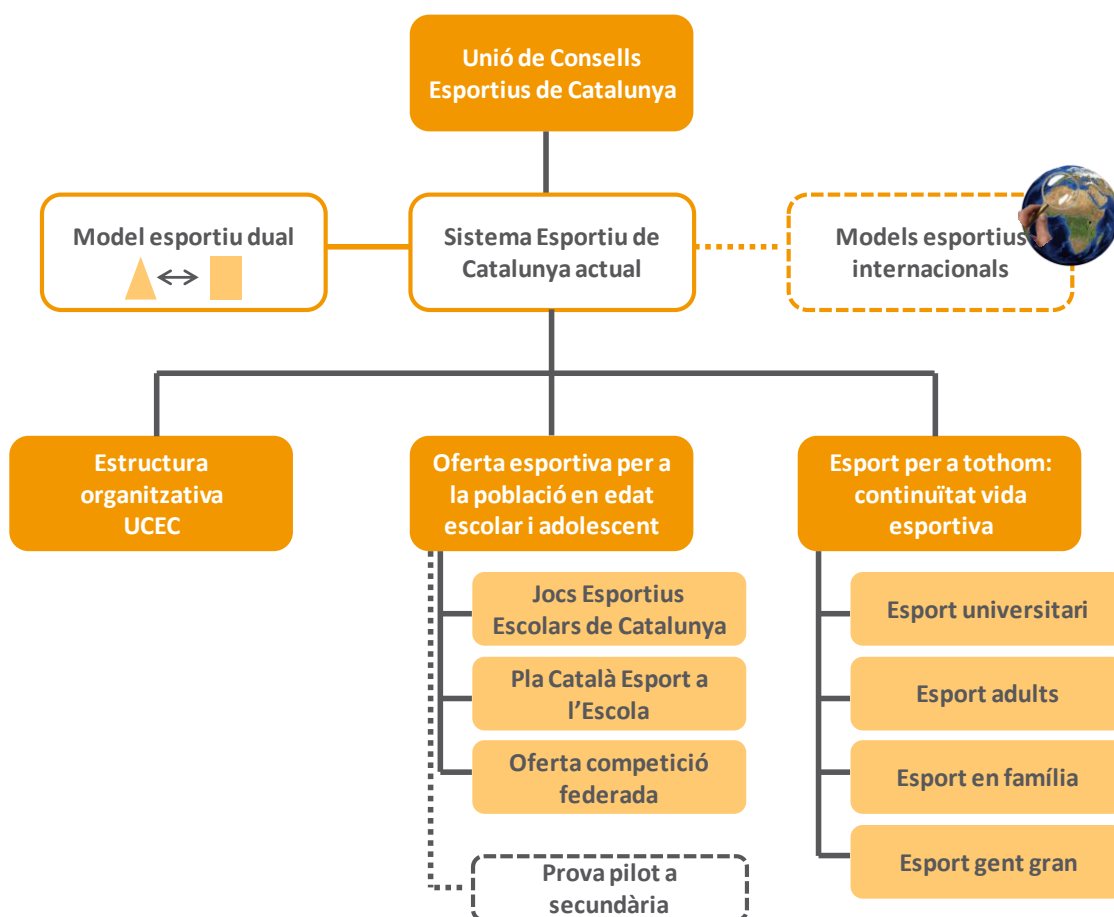
Els objectius perseguits en aquest encàrrec, s'adeqüen als establerts en l'estratègia presentada per part de la Unió de Consells Esportius de Catalunya amb horitzó 2020:

- Esdevenir una estructura essencial del sistema esportiu de Catalunya.
- Convertir-se en els màxims exponents d'esport escolar i d'esport popular a Catalunya.
- Construir un model de qualitat, de transparència i bona gestió.

2. MOMENT DE REFLEXIÓ

És arrel els canvis en la societat així com les demandes de la població que apareix la necessitat de fer un canvi, evolucionar i adaptar-se al nous context, produint-se un moment de reflexió per definir i treballar cap a on dirigir l'acció en el futur.

A continuació es presenta un esquema el qual engloba tot l'engranatge d'aquest projecte global que neix a partir de la Unió de Consells Esportius de Catalunya. Com es pot veure hi ha una part més estructural, en l'estudi del sistema esportiu català així com l'organització interna dels diferents agents. I d'altra banda, els altres dos punts d'acció: l'oferta esportiva en població escolar i adolescent i l'esport per a tothom entès com un model esportiu per a tota la vida.

3. ESTRUCTURA DE TREBALL

És a partir de l'anterior esquema on es concreten els diferents documents que formen, en conjunt, el projecte objecte de l'encàrrec. Aquest documents són els següents:

- Document 1:
La Unió de Consells Esportius de Catalunya i els seus Consells a nivell estructural i organitzatiu.
- Document 2:
Oferta esportiva en edat escolar i adolescent a partir dels diferents programes existents i prova pilot a secundària.
- Document 3:
Esport per a tothom amb l'articulació de la base de l'Esport Popular.

4. PUNT DE PARTIDA

Seguidament es presenten aquells aspectes que juguen a favor i en contra en aquest moment de reflexió entorn el sistema esportiu català des de diferents punts de vista, tant a partir dels Consells Esportius, de la pròpia Unió de Consells així com la població en general.

Què juga a favor?

- Aparició de la necessitat de reflexionar arrel diferents canvis socials i esportius
- La UCEC i els Consells creuen en un futur nou sistema que no exclogui ningú
- Internacionalment existeixen sistemes esportius que defugen dels tradicionals
- Possible predisposició d'organismes públics a treballar per aquest nou sistema

Què juga en contra?

- Sistema esportiu arrelat des de fa molts anys
- Societat educada en una competició de rendiment per sobre de la salut i el lleure
- Possible dificultat de consens entre els agents esportius
- Manca de visibilització dels CE i la UCEC com a promotors d'esport per tothom

5. L'ESPORT INTERNACIONAL

Tal i com s'ha puntualitzat en l'anterior apartat, en l'àmbit internacional existeixen sistemes esportius que es distancien dels tradicionals i comencen a experimentar una evolució positiva creant models esportius transversals que engloben a tota la societat: persones de diferents edats, sexe, necessitats i motivacions diverses, etc. Tot i això, continuen havent-hi països amb sistemes esportius que no han patit gaires canvis des de molts anys enrere amb models conservadors on el rendiment i l'elit són els únics protagonistes.

L'any 2011 des d'Itik Consultoria es va realitzar una anàlisi dels sistemes esportius i de l'esport en edat escolar de 16 països de l'àmbit internacional. Aquesta anàlisi es va desenvolupar en el marc d'una estratègia internacional d'esport escolar per un país d'Orient Mitjà. Amb això es va poder aprofundir en la situació de l'esport en edat escolar en aquest conjunt de països podent així conèixer la diversitat de realitats a grans trets a nivell internacional.

Centrant l'atenció en l'esport en edat escolar, que és un dels temes en que més s'està incidint per la seva complexitat i problemàtiques a fer front actualment i és el principi de la vida esportiva de qualsevol persona; es pot dir que, amb les conclusions extretes, en la majoria de països, les escoles són el centre que ofereix l'oportunitat de realitzar activitat física i esport als seus alumnes. Tot i això, les dades entorn la proporció d'aquestes activitats destinades a rendiment esportiu i/o aprenentatge no són gaire clares. El que sí queda clar és que promoure programes esportius després de l'escola hauria de ser un procés arrelat als territoris en els quals participessin tots els agents esportius interessats del mateix aportant tot el coneixement i recursos de que disposin. Els agents més destacats: les escoles i les entitats esportives.

No obstant la convivència dels diferents agents, la comunicació i relacions amb el món esportiu associatiu i les seves entitat continua sent un desafiament, inclús en els sistemes esportius principals en l'àmbit internacional. Tot i això, s'ha de destacar que, quan una escola i una entitat esportiva col·laboren i treballen conjuntament:

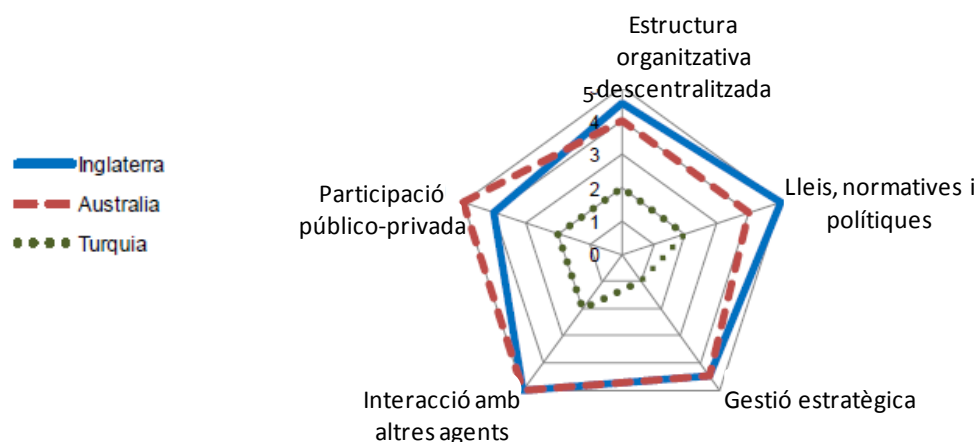
- Comparteixen una visió i enfocament
- Acorden unes expectatives i comparteixen els objectius perseguits
- Construeixen sobre les necessitats reals dels infants i joves
- Desenvolupen i comparteixen coneixements d'ensenyament i coaching
- Comprenen conjuntament els possibles rols i les responsabilitats d'altres organismes que contribueixen a la promoció de la pràctica esportiva i donen suport als programes d'esport a l'escola
- Estableixen canals de comunicació correctes i adients entre els joves i les famílies
- Comparteixen equipaments, materials i recursos
- Supervisen i controlen l'acord al que han arribat de manera continua cada temps establert entre els dos propis agents

Deixant de banda els agents interessats, seguidament es presenten les 5 dimensions que es van establir per a l'anàlisi del projecte citat a l'Orient Mitjà, les quals es considerà que incloïen la totalitat dels elements que constitueixen un sistema esportiu nacional. Aquestes són:

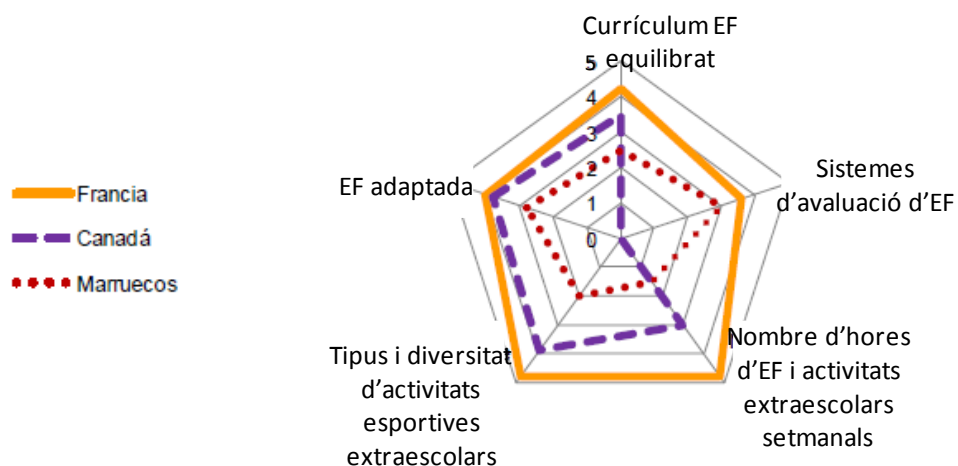

A partir d'aquestes dimensions es van identificar diferents categories amb un seguit d'indicadors que van facilitar la comparació entre els diferents països. De la interpretació de tots els resultats es va poder extreure unes dades a partir de les quals establir comparacions i diferències entre els sistemes esportius nacionals dels diferents països. A continuació es presenten alguns dels resultats de les comparatives entre aquests, classificats atenent a les 5 diferents dimensions vistes:

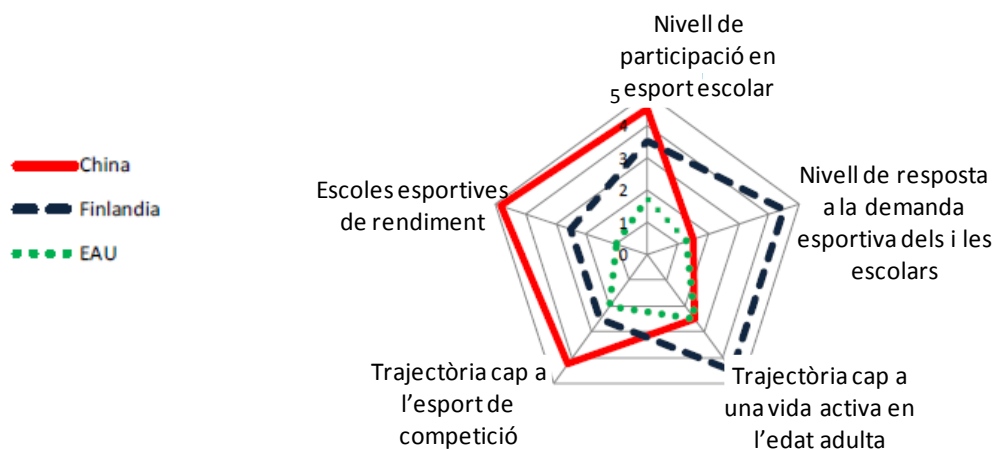
Dimensió 1. Governança, polítiques i 'cultura estratègica'

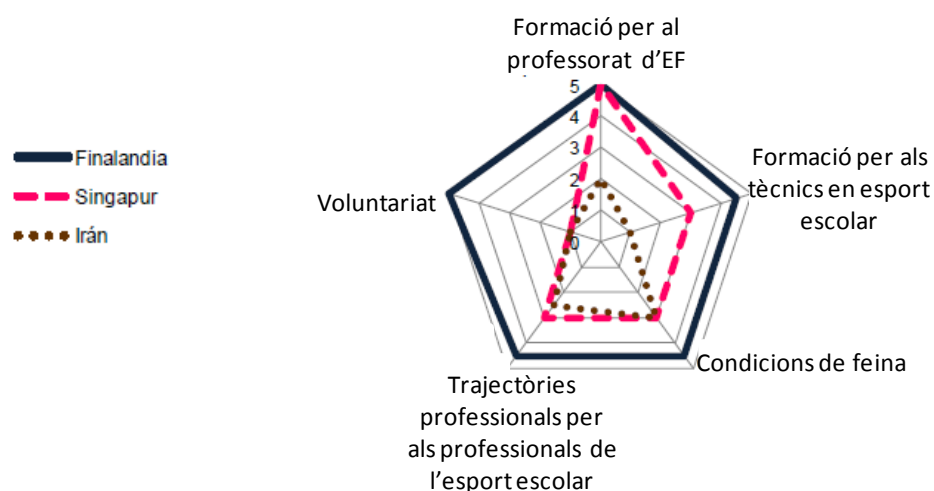
Dimensió 2. Programes i activitats

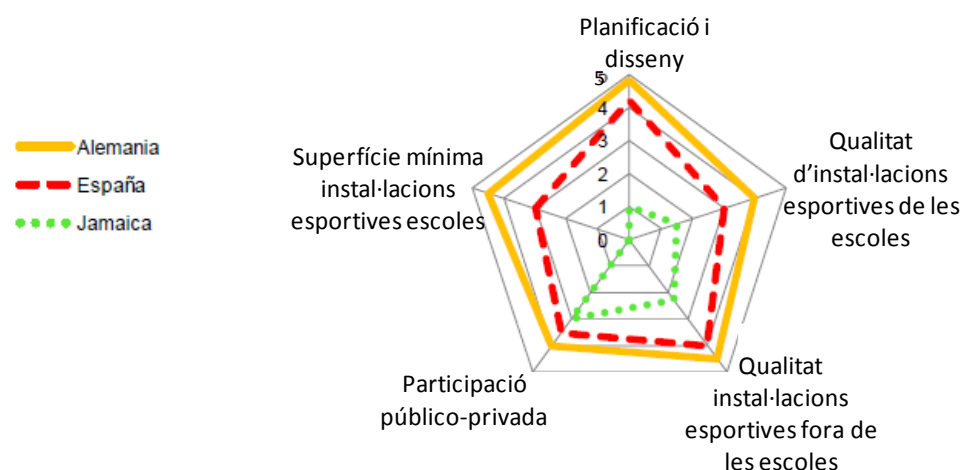
Dimensió 3. Participants

Dimensió 4. Professionals

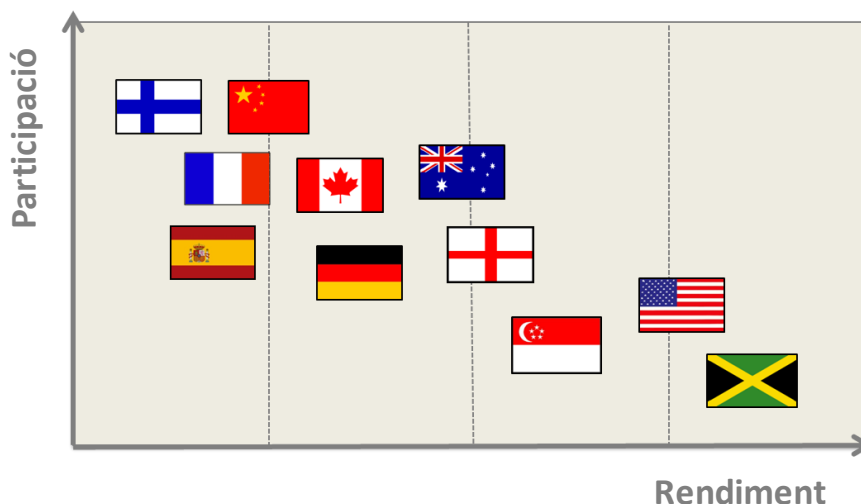
Dimensió 5. Instal·lacions esportives

Amb aquesta anàlisi s'ha mirat de realitzar una fotografia de l'estat de l'esport en edat escolar a diferents països tenint en compte un conjunt d'aspectes a tractar. D'aquesta manera s'ha aconseguit fer una comparativa entre aquests països per tal d'identificar aquells trets característics positius que ajudin a millorar l'estil de vida de les persones a través del desenvolupament d'una sistema complet, ric i divers.

En relació al tipus d'activitats esportives practicades fora de l'horari lectiu, és a dir, activitats extraescolars, tot i haver-se experimentat un lleuger canvi cap a un concepte d'activitats més ampli que reconeix les necessitats dels esportistes i s'adapta a les seves característiques, la majoria encara tendeix a centrar-se en un sistema de competició tradicional d'esport per equips.

En la majoria de països seleccionats en la confecció de l'estratègia internacional d'esport escolar per un país d'Orient Mitjà, no es va identificar una normativa estricta sobre promoure activitats que seguien un model de rendiment i competició més tradicional o un esport més de màxima participació o lleure-esportiu. En la següent figura es pot comprovar on es situaven els diferents països participants en l'anàlisi segons posaven el focus en la participació o el rendiment esportiu:

Tal i com s'ha vist, l'equilibri entre països que vetllaven per la màxima participació en els seus programes esportius en edat escolar i els que buscaven el rendiment és evident. Les organitzacions esportives escolars dels països de l'Europa occidental (Espanya, França, Alemanya) estaven fermament compromeses a ser organitzacions centrades en l'estudiant i orientades a l'escola. El fet comú és que, atès que l'esport escolar actua dins l'entorn escolar, el seu propòsit era proporcionar un vehicle per educar els estudiants. El valor dels seus programes és proporcionar un gran nombre d'estudiants amb moltes experiències en diverses activitats esportives. L'objectiu perseguit no és desenvolupar atletes d'elit, encara que de vegades pot ser un subproducte generat a partir d'aquests programes. Es posa més èmfasi en la participació, mentre que el camí per a aquells que volien especialitzar-se és proporcionat per les federacions esportives i els clubs esportius.

D'altra banda, en altres països com Jamaica o els EUA, les competicions escolars es centraven en el rendiment i l'elit enlloc de promoure un programa que generés una participació més àmplia. La majoria dels atletes professionals i els atletes olímpics, en aquests casos, s'identifiquen des dels programes esportius escolars, ja que l'àmbit federatiu és feble o, fins i tot, inexistent, en alguns casos.

Havent presentat les dades més importants de l'estudi citat en aquest apartat, a continuació es vol mostrar en darrer lloc la classificació de sistemes esportius a nivell mundial. Aquesta classificació consta de 3 nivells que es caracteritzen pel següent:

Sistema I	Sistema II	Sistema III
Sistema fonamentat en la promoció de l'esport escolar a través dels clubs esportius	Sistema basat en la promoció de l'esport escolar a través dels centres educatius, els quals actuen com a eixos vertebradors	Sistema mixt en el qual els clubs esportius i els centres educatius juguen un rol coordinat i col·laboratiu per tal de donar resposta a les diferents necessitats del col·lectiu escolar i poder arribar a tots els segments poblacionals en edat escolar

En el sistema I apareixerien països com Alemanya i Finlàndia; en el sistema II, Estats Units d'Amèrica i Xina; i per últim, en el sistema III es trobarien països com Austràlia i França. Vistos aquests exemples, caldria veure en quin dels sistemes es podria incloure el sistema esportiu català, objecte del present encàrrec de la UCEC. Actualment es parla d'un model dual entre esport escolar i esport federat i que, per tant, es podria encabir en el sistema III el qual permet aquest model mixt. Tot i això però, i amb la propera actualització de la Llei de l'Esport, aquest sistema es podria veure modificat o actualitzat. Aquesta actualització de la Llei, s'espera que vetlli per la màxima col·laboració entre agents per generar un teixit de població actiu, esportista i saludable, promovent la màxima participació en tots els programes esportius que es puguin promocionar sobre el territori.